

29 ΑΥΓ. 2014

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-5243522

Αθήνα 28-8-2014
Αριθμ. Πρωτ.: 169

Προς:

Βουλή των Ελλήνων

Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου

✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Κυκλοφορία, διάθεση και χρήση νηματωδοκτόνου 1,3-D»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 1498/29-7-2014

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Μ. Σενετάκης**, σας πληροφορούμε τα εξής :

Η κατά παρέκκλιση έγκριση κυκλοφορίας και χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φ.π.) με δραστική ουσία 1,3 dichloropropene (1,3-D) χορηγήθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 53 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 (L 309/24.11.2009) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009.

Το 1,3 Διχλωροπροπένιο έχει εγκριθεί για χρήση σε πολλές καλλιέργειες, εντούτοις χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες (είναι εντομοκτόνο-νηματωδοκτόνο). Όπως είναι ευρέως γνωστό, τέτοιες καλλιέργειες υπάρχουν στις μεσογειακές χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, οι οποίες αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα από νηματώδεις και έντομα εδάφους τα οποία αν δεν αντιμετωπιστούν προκαλούν ολοκληρωτική καταστροφή της καλλιέργειας. Τονίζουμε ότι όλες οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (οι οποίες είναι και αυτές που έχουν το πρόβλημα με τους νηματώδεις), έχουν εγκρίνει τα τελευταία χρόνια συμπεριλαμβανομένου και του τρέχοντος έτους 2014, την κυκλοφορία φυτοπροστατευτικών προϊόντων με την δραστική ουσία 1,3 Διχλωροπροπένιο, για την καταπολέμηση των νηματωδών, επικαλούμενες πάντοτε τη διάταξη του άρθρου 53 του Κανονισμού 1107/2009/ΕΚ και μάλιστα χρονικά πολύ νωρίτερα από την Ελλάδα, η οποία ουσιαστικά ακολούθησε την πρακτική των άλλων Κρατών - Μελών. Το προϊόν 1,3 dichloropropene έχει πάρει έγκριση με την ίδια διαδικασία (κατά παρέκκλιση) στην Ισπανία, στην Ιταλία, στην Πορτογαλία, στην Κύπρο και στη Γαλλία, δηλαδή στο ΣΥΝΟΛΟ των μεσογειακών Κρατών Μελών της ΕΕ..

Σημειώνεται ότι, για τις κατά παρέκκλιση εγκρίσεις που χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 53 του Κανονισμού 1107/2009/ΕΚ πάντα ενημερώνεται η Ε.Ε.

Πρέπει να αναφερθεί ότι, το 1,3 dichloropropene δεν είναι καρκινογενές, σύμφωνα με την τελευταία γνωμοδότηση της αρμόδιας ευρωπαϊκής αρχής για την ασφάλεια των τροφίμων και της αρμόδιας για την CLP (ταξινόμηση και σήμανση) αρχής ECHA:

EFSA - Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance (EZ)-1,3-dichloropropene

European Food Safety Authority

European Food Safety Authority (EFSA), Parma, Italy

και κανένα συμπέρασμα καρκινογένεσης δεν έχει ταυτοποιηθεί.

Επίσης, βάσει της αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το προϊόν κατατάσσεται ως τοξικό σε περίπτωση κατάποσης και μόνο, όπως πολλά εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και, λόγω της κατάταξής του, έχει στην ετικέτα του τα ανάλογα μέτρα προστασίας.

Επισημαίνεται ότι, στο σημείο 9 του σκεπτικού της απόφασης 2011/36/ΕΕ της Επιτροπής της Ε.Ε. 'σχετικά με την μη καταχώριση της ουσίας 1,3-δichλωροπροπένιο στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου' αναφέρεται ότι: 'υπάρχει ανησυχία για την έκθεση του καταναλωτή σε σχέση με έντεκα απροσδιόριστες παρασκευαστικές προσμείξεις. Επίσης, η πιθανή μόλυνση των υπόγειων υδάτων σε σχέση με την ουσία 1,3-δichλωροπροπένιο, το σχετικό τοξικό προϊόν διάσπασης (EZ)-trichλωροακρυλικό οξύ και έντεκα απροσδιόριστες παρασκευαστικές προσμείξεις δεν αντιμετωπίστηκαν επαρκώς και υπάρχει πιθανότητα μεταφοράς των παρασκευαστικών προσμείξεων σε μεγάλες αποστάσεις, μέσω του αέρα.' Επιπλέον, δεν αποδείχτηκε ότι είναι αποδεκτός ο κίνδυνος για τους μη στοχευόμενους οργανισμούς'. Σημειώτεον ότι πρόκειται για την δεύτερη απόφαση μη καταχώρισης της εν λόγω δραστικής ουσίας, με την κυκλοφορία στην αγορά των φ.π. που την περιέχουν κατά το μεσοδιάστημα από την αρχική απόφαση 2007/619/ΕΚ να γίνεται με κατά παρέκκλιση εγκρίσεις βάσει παρεμφερούς άρθρου που υπήρχε στην προηγούμενη νομοθεσία για τα φ.π (οδηγία 91/414 και π.δ. 115/97), καθώς είχε κατατεθεί εκ νέου φάκελος για αξιολόγηση από την κοινοποιούσα εταιρεία.

Στο Παράρτημα I της Οδηγίας 91/414/ΕΟΚ, καταχωρούνται εκείνες οι δραστικές ουσίες που έχει κριθεί ότι συμμορφώνονται με όλα τα κριτήρια ασφαλείας τα οποία έχει θεσπίσει η Επιτροπή. Για τις δραστικές ουσίες που δεν περιλήφθηκαν στο Παράρτημα I, δίνεται η δυνατότητα στις παραγωγούς εταιρείες να επανέλθουν, αν το επιθυμούν, με νέες μελέτες που θα επιχειρούν να άρουν τις όποιες επιφυλάξεις οδήγησαν στην μη καταχώρησή τους. Το 1,3 Δichλωροπροπένιο δεν συμπεριλήφθη στο Παράρτημα I, όχι επειδή κρίθηκε βλαβερό αλλά διότι δεν ήρθαν όλες οι επιφυλάξεις της Επιτροπής σχετικά με τον αποκλεισμό μελλοντικών περιβαλλοντικών κινδύνων. Αυτό σημαίνει ότι δεν προσκομίστηκαν στοιχεία, ώστε να αποκλειστούν πιθανοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και όχι επειδή το προϊόν αποδείχθηκε ότι είναι επικίνδυνο. Η όλη ανησυχία λοιπόν, επικεντρώνεται σε επιφυλάξεις και πιθανότητες.

Εξ όσων είμαστε σε θέση θετικά να γνωρίζουμε, η παραγωγός εταιρία της συγκεκριμένης δραστικής ουσίας 1,3 dichloropropene, δηλ. η εταιρία «DOW Agrosiences», με έδρα στη Γαλλία, έχει ήδη προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό όλες τις αναγκαίες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ώστε να αιτηθεί στο άμεσο μέλλον την επανεξέταση της δραστικής και τη συμπερίληψή της στο Παράρτημα I της Οδηγίας.

Αναφορικά με την χρονική διάρκεια έγκρισης σημειώνεται ότι, η χρήση του προϊόντος είναι συμβατή με το άρθρο 53 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 και αφορά το χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις 120 ημέρες.

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι, το 1,3 dichloropropene χρησιμοποιείται ευρέως στις παράγουσες γεωργικά προϊόντα χώρες, όπου παίζει σπουδαίο ρόλο αντικαθιστώντας την καταστρεπτική για το όζον δραστική ουσία βρωμιούχο μεθύλιο.

Επισημαίνεται ότι, οι αγρότες ζητούν μετά επιτάσεως την κατά παρέκκλιση άδεια διάθεσης στην αγορά της δραστικής ουσίας 1,3 dichloropropene, διότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα αποτελεσματικά προϊόντα για να προστατευθούν οι ζημιές από τους νηματώδεις εδάφους. Αυτό μειώνει την ανταγωνιστικότητα των Ελλήνων αγροτών τη στιγμή που ήδη βρίσκονται υπό οικονομική πίεση.

Μετά τη λήξη της κατά παρέκκλιση έγκρισης, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ ζητά να υποβληθούν τα ακριβή στοιχεία σχετικά με την έκταση και την

ποσότητα του σκευάσματος που χρησιμοποιήθηκε, καθώς πριν τη χορήγηση της έγκρισης κυκλοφορίας είναι αδύνατον να γνωρίζει κανείς τις ακριβείς ποσότητες που εκ των υστέρων θα διατεθούν στην αγορά.

Σημειώνεται ότι, στις κατά παρέκκλιση άδειες διάθεσης στην αγορά που χορηγούν οι άλλες χώρες της Ε.Ε. δεν αναγράφονται καθόλου οι χρήστες ή οι αιτούντες. Μόνο στη χώρα μας χορηγούμε έγκριση με λεπτομερείς οδηγίες σε όλα τα σημεία της έγκρισης.

Η χρήση του γίνεται σε θερμοκήπια μέσω του δικτύου της στάγδην άρδευσης και, συνεπώς, δεν υπάρχει κίνδυνος διάχυσης του προϊόντος στην ατμόσφαιρα. Επιπρόσθετα, το προϊόν μεταβολίζεται πολύ γρήγορα στο έδαφος και, μέχρι την φύτευση, έχει μεταβολιστεί σχεδόν στο σύνολό του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με την έγκριση, το 1,3 Διχλωροπροπένιο διατίθεται προς χρήση μόνο για επαγγελματίες χρήστες. Πέραν αυτού, η έγκριση περιγράφει και τις ειδικές προφυλάξεις που απαιτούνται από τον χρήστη, καθώς και την κατάλληλη ενδυμασία και τον εξοπλισμό που απαιτείται κατά την εφαρμογή. Επίσης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και συγκεκριμένα το άρθρο 35 παράγραφος 7 του ν.4036/2012 (Α'8) προβλέπεται ότι «οι υπεύθυνοι των καταστημάτων λιανικής πώλησης έχουν την υποχρέωση να παρέχουν γενικές πληροφορίες σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους για τον άνθρωπο και το περιβάλλον από τη χρήση αυτών ιδίως σχετικά με τις πηγές κινδύνου, την έκθεση του χρήστη, τον ορθό τρόπο αποθήκευσης, το χειρισμό και την εφαρμογή, την ασφαλή διάθεση του ψεκαστικού διαλύματος που απομένει μετά την εφαρμογή, τη διαχείριση των κενών συσκευασίας και για τις εναλλακτικές λύσεις χαμηλού κινδύνου».

Επισημαίνεται ότι, στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ που βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με το Κέντρο Δηλητηριάσεων του Υπουργείου Υγείας, ουδέποτε αναφέρθηκε το παραμικρό κρούσμα δηλητηρίασης από έκθεση σε σκεύασμα με δραστική ουσία 1,3 dichloropropene.

Οι αγρότες μας είναι γνώστες του χειρισμού του εν λόγω προϊόντος επειδή το χρησιμοποιούν επί σειρά ετών και το εφαρμόζουν ασφαλώς και γι' αυτό το λόγο δεν υπάρχουν κρούσματα δηλητηριάσεων.

Τονίζεται ότι, επιπρόσθετα των γενικών μέτρων ασφαλείας που προβλέπονται, η χρήση του προϊόντος γίνεται με ειδικό δοσομετρικό σύστημα κλειστού τύπου που διασφαλίζει ότι ο χρήστης και το προϊόν δεν έρχονται ποτέ σ' επαφή, ενώ η εφαρμογή του, στην πλειονότητα των περιπτώσεων γίνεται από επαγγελματίες εφαρμοστές και εξειδικευμένους γεωπόνους.

Όσον αφορά τα μέτρα προστασίας του χρήστη, του καταναλωτή και του περιβάλλοντος, σημειώνεται ότι, αναφέρονται λεπτομερώς στις εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις, είναι σύμφωνα με τον φάκελο του προϊόντος και διασφαλίζουν πλήρως την ασφάλεια του χρήστη του καταναλωτή και του περιβάλλοντος. Φυσικά τα μέτρα είναι τα ίδια με αυτά που υπήρχαν στις προηγούμενες εγκρίσεις, αφού ουδέποτε υποδείχτηκε από την Ε.Ε. η λήψη επιπλέον μέτρων και δεν θα μπορούσε η χώρα μας να επιβάλλει επιπρόσθετα μέτρα χωρίς να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους.

Επίσης, για κάθε έγκριση κατά παρέκκλιση που χορηγείται σε φυτοπροστατευτικό προϊόν ενημερώνεται η Γενική Διεύθυνση για την Υγεία και τον Καταναλωτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG SANCO) και αυτό ισχύει για όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε.

Κατόπιν τούτων, είναι αρκετά οξύμωρο να μην ανησυχούν πέντε (5) Κράτη – Μέλη για την υγεία των καταναλωτών και για τις εξαγωγές τους και να χορηγούν την κατά παρέκκλιση έγκριση σε σκευάσματα με δραστική ουσία 1,3 dichloropropene, να μην προβαίνει στην παραμικρή ενέργεια η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι υπηρεσίες της, και τοπικά δημοσιεύματα να επικαλούνται την ποιότητα της αγροτικής μας παραγωγής, την υγεία των καταναλωτών και την προστασία του οικοσυστήματος.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, σχεδόν κάθε φυτοπροστατευτικό προϊόν (και τα εγκεκριμένα) εμπεριέχει κάποιους κινδύνους, κυρίως από την μη ορθή χρήση ή εφαρμογή τους. Αντίθετα, η πιστή εφαρμογή των οδηγιών ουσιαστικά διασφαλίζει

την ασφάλεια του χρήστη, του καταναλωτή και του περιβάλλοντος, ταυτόχρονα με την, αποτελεσματικότητά του για το σκοπό που προορίζεται, και την ποιότητα και ασφάλεια των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων.

Όπως γίνεται εδώ και χρόνια, έτσι και το 2014, το προϊόν 1,3 dichloropropene έχει πάρει έγκριση στην Ισπανία, στην Ιταλία, στην Πορτογαλία, στην Κύπρο και στη Γαλλία.

Επί πλέον, ακόμη και αν η χώρα μας δεν εγκρίνει την κυκλοφορία της δραστικής ουσίας 1,3 D, τα αγροτικά προϊόντα των άλλων χωρών που το έχουν εγκεκριμένο εισάγονται ελεύθερα στη χώρα μας και καταναλώνονται άμεσα.

Η χορήγηση άδειας 120 ημερών στο 1,3 D είναι μονομερές δικαίωμα του κάθε Κράτους Μέλους. Η χορήγησή του σε μια χώρα δεν «νομιμοποιεί» την διακίνηση του στις υπόλοιπες χώρες. Δεν είναι όμως τυχαίο το γεγονός ότι όλα τα ενδιαφερόμενα Κράτη Μέλη, το καθένα ξεχωριστά, κρίνουν απαραίτητη την εν λόγω χορήγηση.

Επισημαίνεται επίσης ότι, τα βιολογικά προϊόντα που αναφέρονται σε διάφορα δημοσιεύματα ως αντικαταστάτες του 1,3-D, βρίσκονται χρόνια στην αγορά και δεν έχουν αξιόπιστα αποτελέσματα, ενώ υπάρχουν και προβληματισμοί για την ασφάλειά τους σε σχέση με καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους επιδράσεις που έχουν παρατηρηθεί.

Αναφορικά με την ανίχνευση υπολειμμάτων πρέπει να σημειωθεί ότι, εφαρμογή του 1,3 Διχλωροπροπένιο γίνεται πολύ νωρίς – περίπου 4 εβδομάδες πριν τη φύτευση της καλλιέργειας – και, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δεν αναμένεται να ανιχνευθούν υπολείμματα. Για αυτό το λόγο δεν δίνεται κάποιο όριο μεταξύ της εφαρμογής του φ.π. και της διάθεσής του αγροτικού προϊόντος στην αγορά, όπως άλλωστε συμβαίνει και με πληθώρα άλλων προϊόντων όπως τα νηματοδωκτόνα ή τα ζιζανιοκτόνα. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ε.Ε. για τα ανώτατα επιτρεπτά υπολείμματα (MRLs) http://ec.europa.eu/sanco_pesticides/public/index.cfm?event=substance.selection, που είναι με ελεύθερη πρόσβαση σε κάθε ενδιαφερόμενο τα ανώτατα επιτρεπτά υπολείμματα του 1,3 dichloropropene σε τομάτες (βασική καλλιέργεια θερμοκηπίου) είναι 0,05* mg/kg.

Όσον αφορά στο θέμα των ελέγχων τονίζεται ότι, για όλα τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τα υπολείμματά τους στα παραγόμενα φυτικά προϊόντα αυτοί είναι αυστηροί. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι, οι έλεγχοι στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (φ.π.) με δραστική ουσία 1,3 dichloropropene κατέδειξαν προβλήματα λαθραίας εισαγωγής του και οι παραβάτες τιμωρήθηκαν αυστηρά. Τονίζεται ότι, τα λαθραία προϊόντα που εντοπίστηκαν έφεραν ετικέτα στην Ελληνική γλώσσα, καθώς προέρχονταν από την Κύπρο. Δεν έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα περιπτώσεις παράνομης χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φ.π.) με δραστική ουσία 1,3 dichloropropene, ούτε παράνομα υπολείμματα στα παραγόμενα φυτικά προϊόντα. Παρόλα αυτά οι έλεγχοι θα εντατικοποιηθούν και απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή, καθώς πρόκειται για ιδιαίτερα τοξικό προϊόν και η λαθραία διακίνηση που συνήθως συνοδεύεται από την αποθήκευση και μετακίνηση των προϊόντων χωρίς να πληρούνται οι απαραίτητες προδιαγραφές ασφάλειας, εγκυμονεί σημαντικούς κινδύνους για τους παραβάτες.

Ολοκληρώνοντας αξίζει να σημειωθεί ότι, τα αγροτικά προϊόντα που παράγονται σε όλες τις χώρες που κυκλοφορεί νομίμως το προϊόν, καταναλώνονται στις χώρες αυτές, αλλά και εξάγονται σε χώρες της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης, όπως φυσικά και στη χώρα μας, χωρίς κανένα απολύτως πρόβλημα, υφιστάμενα εξονυχιστικούς ελέγχους. Δεδομένου δε ότι, η χρήση του 1,3-D γίνεται αποκλειστικά σε θερμοκήπια, δεν υπάρχει απολύτως καμία πιθανότητα διάχυσης του προϊόντος στην ατμόσφαιρα, πολύ περισσότερο εάν λάβει κανείς υπόψη ότι η εφαρμογή του προϊόντος γίνεται μέσω δικτύου στάγδην άρδευσης (δηλ. απευθείας στο χώμα), χωρίς διασπορά στον αέρα. Εδώ να σημειωθεί ότι το προϊόν από την φύση του, μετά την παρέλευση του ορισμένου στις οδηγίες χρόνου και, πάντως οπωσδήποτε πριν από την φύτευση, έχει μεταβολιστεί στο σύνολό του. Σε αντίθετη περίπτωση καταστρέφονται τα ίδια τα φυτά. Συνεπώς, δεδομένου ότι το προϊόν δεν υπάρχει

πλέον στο έδαφος, δεν μπορεί να επιδράσει με κανένα τρόπο στα φυτά, πόσο μάλλον στα παραγόμενα από αυτά αγροτικά προϊόντα.. Διασφαλίζεται έτσι απολύτως η υγεία του καταναλωτή. Ο πλήρης μεταβολισμός του προϊόντος στο έδαφος και τα συνεπαγόμενα μηδενικά υπολείμμάτα του στα εδάφιμα αγροτικά προϊόντα είναι μάλιστα ένας από τους βασικούς λόγους – πέρα από την μεγάλη του αποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση των νηματωδών – που το προϊόν κρίνεται κάθε χρόνο από όλες τις χώρες της Νότιας Ζώνης ως άκρως απαραίτητο στα θερμοκήπια.

Επισημαίνεται τέλος ότι, η χορηγούμενη κατά παρέκκλιση άδεια όχι μόνο δεν δημιουργεί ζητήματα λαθρεμπορίας αλλά αντίθετα τα εξαλείφει, κάνοντας το προϊόν διαθέσιμο στον παραγωγό δια της επίσημης οδού.

Συμπερασματικά, η μόνη προτεραιότητα του ΥΠΑΑΤ είναι να βοηθηθούν οι αγρότες μας και να έχουν τα ίδια όπλα με τα υπόλοιπα Ευρωπαϊκά Κράτη, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την υγεία και ασφάλεια του καταναλωτή και του περιβάλλοντος.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Μ. Σενετάκη